

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

VÝROČNÍ ZPRÁVA PROJEKTU SPECIFICKÉHO VÝZKUMU 2023 ZA ROK 2023

NÁZEV PROJEKTU: VYUŽITÍ MODERNÍCH METOD KE STUDIU
MEZOLITICKÉ KAMENNÉ INDUSTRIE.

DOBA TRVÁNÍ PROJEKTU: 2 roky

ŘEŠITELSKÝ TÝM: Mgr. Anna-Marie Marko, PhDr. Mgr. Petr Šída, Ph.D., DSc., Bc. Jan Plíšek

POPIS A SPLNĚNÍ CÍLŮ ŘEŠENÍ:

Projekt se zaměřuje na pokračování komplexního výzkumu pískovcových přepisů severočeského pseudokrasu, tentokrát na štípanou industrii, ze které se dá zjistit mnoho o životě posledních lovců-sběračů. Cílem projektu je vytvoření experimentální srovnávací sbírky zaměřené na štípané artefakty ze surovin, které byly využívány mezolitickými lidmi. Následovat bude analýza trasologických stop na vybraných archeologických artefaktech na základě srovnání s experimentální sbírkou. Díky tomuto postupu bude možné identifikovat aktivity (např. opracování dřeva, kožešin, lovecké aktivity atd.) odehrávající se na jednotlivých lokalitách. Druhá část projektu bude zaměřená na digitalizaci vybrané štípané industrie pomocí 3D skeneru a její následnou analýzu v softwaru Artifact3-D. Výsledky budou prezentovány formou dvou odborných článků (1x Jimp, 1xJsc).

Během prvního roku tohoto dvouletého projektu jsme navázali spolupráci s DANTE (Diet and Ancient Technology Laboratory) v Římě a s Computational Archaeology Laboratory v Jeruzalémě. A.-M. Marko se zúčastnila měsíční stáže v Římě pod vedením Prof. Emanuely Cristiani. Díky možnosti učit se od jedné z evropských špiček na trasologickou analýzu a analýzu reziduí získala nové znalosti a dovednosti důležité pro úspěšné dokončení tohoto projektu.

Kromě nezbytného zaškolení bylo také třeba vyrobit experimentální repliky nástrojů. Ty po dohodě vyrobil zkušený štípač, pan Petr Zítka. Protože se v mezolitu používala široká škála surovin pro výrobu nástrojů, zaměřili jsme se na dvě nejčastěji užívané během mezolitu v Českém ráji: pazourek a jaspis. Po výrobě následovala fotografická dokumentace replik pomocí mikroskopu Keyence VHX. Tento krok je nezbytný pro následné srovnání s replikami, které už byly použity v experimentech.

V dalším kroku jsme použili repliky (zatím pazourkové úštěpy a čepele) k různým aktivitám, které předpokládáme pro mezolitické lovce-sběrače jako opracování dřeva (odstranění kůry, škrábání, řezání čerstvého i suchého dřeva), kůže (krájení a škrábání suché ovčí kůže), masa (řezání masa, odstraňování masa z kostí), kostí (řezání a škrábání) a parohu (řezání a škrábání). Tento seznam samozřejmě není vyčerpávající a v budoucnu provedeme ještě experimenty zaměřené na zpracování travin, čerstvé kůže a stěelby z luku.

Experiment s lukostřelbou je plánovaný na březen 2024. Výroba trojúhelníkových mikrolitů a mikrohotů je již v procesu. Poté budou mikrolity připevněny do ratišť způsobu, pro které máme z mezolitu doklady (pryskyřice, březový tér, zvířecí šlachy).

Součástí projektu byla také aktivní účast na konferenci AGSTR v Paříži a prezentace předběžných výsledků souvisejícími s lovecko-sběračskými populacemi.

V druhém roce proběhne dokončení experimentů, začneme s 3D skenování mezolitických artefaktů a na základě porovnání experimentálních replik s archeologickými artefakty vyhodnotíme aktivity, které se odehrávali na jednotlivých lokalitách.

PODROBNÝ POPIS A ZDŮVODNĚNÍ ZMĚN V ŘEŠENÍ PROJEKTU:

Projekt probíhá podle plánu.

STAV A DRUH VÝSTUPU

(uvádí se požadované bibliografické údaje, druh výsledku dle metodiky 17+, aktuální stav výsledku z hlediska publikace a ID číslo záznamu v OBD; u dosud nepublikovaných výstupů přijatých k otištění redakcí je nutno doložit potvrzení z redakce)

Autor či autorský kolektiv	Název výstupu	Název časopisu/řady	Druh výsledku dle Metodiky 17+¹ (Jimp / Jsc / Jost / B / C aj.)	Stav (rozpracovaný / dokončený / v recenzním řízení/ přijatý k otištění / otištěn)	ID záznamu v OBD (pouze u otištěných či přijatých k otištění)
Marko, A.-M., Cristiani, E., Plíšek, J., Šída, P.	Výsledky trasologické analýzy z vybraných lokalit v Českém ráji	neurčen	Jimp	rozpracovaný	
Marko, A.-M., Šída, P.	3D přístup ke studiu mezolitické industrie	neurčen	Jsc	rozpracovaný	

POČET DISERTAČNÍCH A DIPLOMOVÝCH PRACÍ VZNIKLÝCH S PODPOROU SPECIFICKÉHO VÝZKUMU: část rozpracované disertační práce A.-M. Marko

¹ Definice druhů výsledků zde:

<https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=799796&ad=1&attid=915665>

CELKEM PŘIDĚLENÉ PROSTŘEDKY: (na rok 2023)

FINANČNÍ PROSTŘEDKY	PŘIDĚLENÉ	ČERPANÉ
Osobní náklady	49408	49395,34
Materiální náklady	21500	26881,55
Služby	70000	64639,88
Cestovné	108685	108685
CELKEM	249593	249601,65

PODROBNÉ ZDŮVODNĚNÍ ÚČELU ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ

Osobní náklady:

Osobní náklady byly využity na stipendium pro A.-M. Marko a Jana Plíška a odměny pro doc. Šídu. V plánované částce jsem nepřipočetla povinné odvody k celkovým osobním nákladům. Z toho důvodu se částka navýšila o 2 395,34 Kč.

25000,- stipendium A.-M- Marko
15000,- stipendium J. Plíšek
7000,- odměny doc. Šída
2395,34,- zákonné sociální pojištění

Celkem: 49395,34,-

Materiální náklady:

Materiální náklady byly použity na získání odborné literatury související s řešeným tématem (viz níže), dále na koupi ultrazvukové čističky nezbytné pro vyčištění experimentálních a někdy i archeologických nástrojů, na koupi balistického chronografu (bude využit při lukostřeleckých experimentech), a na koupi spotřebních materiálů (jednorázové rukavice, dezinfekce, sáčky atd.). Bylo čerpáno více než plánováno, a to kvůli snížení čerpání částky v kolonce služby.

Bailey, G. - Spikins, P. 2010. Mesolithic Europe. Cambridge University Press.

Gibaja, J. F. - Marreiros, J. - Mazucco, N. - Clemente, I. 2020. Hunter-Gatherers' Tool-Kit: A Functional Perspective. Cambridge Scholars Publishing.

Pedernana, A. 2019. Use-wear Analysis on Quartzite Flaked Tools. The experimental Development of a Method. Cambridge Scholars Publishing.

Mansur, M.E. - Lima, M. A. - Maigrot, Y. (eds.) 2014. Traceology Today: Methodological Issues in the Old World and the Americas. British Archaeological Reports. ISBN-10 : 1407312820

Milner, N. - Woodman, P. 2005. Mesolithic Studies at the Beginning of the 21st Century. Oxbow Books. ISBN: 9781842172001

3314,43,- kancelářské potřeby

800, 42,- rukavice, plášť

4785,- nákup knih

4332,- ultrazvuková čistička SimplySonic

6686,- balistický chronograf Caldwell

882,70,- 6 umělohmotných podnosů

2662,- umělohmotné boxy

3419,- rukavice, plastové boxy, dezinfekce (proplaceny stipendiem)

Celkem: 26881,55,-

Služby:

V rámci služeb bylo plánováno 50 tis. na výrobu replik a 20 tis. jako poplatek za stáž v laboratoři prof. Cristiani. Bohužel zaplacení příspěvku nebylo z administrativních důvodů na italské straně možné. Proto byla částka na výrobu replik navýšena o 10 tis. a zbytek peněz se přesunul na dofinancování materiálních a cestovních nákladů, které mírně překročily plánovanou částku, a na radiouhlíkovou analýzu jednoho ze zkoumaných převisů.

58 000,- výroba replik/replikace mezolitických nástrojů, výroba P. Zítka

6639,88,- radiouhlíková analýza vzorků z mezolitických převisů

Celkem: 64639,88,-

Cestovné:

Cestovné bylo využito na pokrytí nákladů za konference AGSTR v Paříži a za měsíční stáž v Římě. Bylo čerpáno trochu více kvůli zdražení ubytování v Římě.

22867,- konference v Paříži

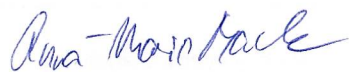
85818,- stáž v Římě

Celkem: 108685,-

VYÚČTOVÁNÍ DOTACE – přiložte obratovou výsledovku EIS Magion:

Univerzita Hradec Králové						
Výsledovka po účtech obrátová						
Období: 01 - 12 / 2023						
	Pracoviště:	*****	Všechny vybrané analytiky			
	Činnost:	****	Všechny vybrané analytiky			
	Fullcost:	*****	Všechny vybrané analytiky			
	Zakázka:	2106	SV Využití moderních metod ke studiu mez			
	Podzakázka:	***	Všechny podzakázky			
Účet		Název účtu	Na poč. období	Má dáti	Dal	Zůstatek
501	003	Spotřeba materiálu kancelářské	0,00	3 314,43	0,00	3 314,43
501	005	Spotřeba materiálu pracovní OP	0,00	800,42	0,00	800,42
501	006	Spotřeba materiálu knihy, časopi	0,00	4 785,00	0,00	4 785,00
501	008	Spotřeba materiálu DHIM DU	0,00	11 018,00	0,00	11 018,00
501	099	Spotřeba materiálu ostatní DU	0,00	3 544,70	0,00	3 544,70
501		Spotřeba materiálu	0,00	23 462,55	0,00	23 462,55
518	099	Ostatní služby	0,00	64 639,88	0,00	64 639,88
518		Ostatní služby	0,00	64 639,88	0,00	64 639,88
521	001	Mzdové náklady DU	0,00	7 000,00	0,00	7 000,00
521		Mzdové náklady	0,00	7 000,00	0,00	7 000,00
524	001	Zákonné zdravotní pojištění DU	0,00	629,94	0,00	629,94
524	002	Zákonné sociální pojištění DU	0,00	1 736,00	0,00	1 736,00
524	003	Zákonné pojištění úrazové	0,00	29,40	0,00	29,40
524		Zákonné sociální pojištění	0,00	2 395,34	0,00	2 395,34
549	004	Jiné ostatní náklady Haléf.vyrov	0,00	-0,12	0,00	-0,12
549	006	Jiné ostatní náklady mimoř.stip.	0,00	152 104,00	0,00	152 104,00
549		Jiné ostatní náklady	0,00	152 103,88	0,00	152 103,88
		Náklady celkem	0,00	249 601,65	0,00	249 601,65
691	006	Provoz.dotace věda MŠMTspeci	0,00	0,00	249 593,00	249 593,00
691		Přijaté přís. mezi zúčt.mezi org.s	0,00	0,00	249 593,00	249 593,00
		Výnosy celkem	0,00	0,00	249 593,00	249 593,00
		HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK:				-8,65
		Celkem náklady za vybrané:	0,00	249 601,65	0,00	249 601,65
		Celkem výnosy za vybrané:	0,00	0,00	249 593,00	249 593,00
		Hospodářský výsledek za vybrané:				-8,65
		Výběrová kritéria (omezení sestavy se řídí právy uživatele prasiiv1 (uvedena v závorce))				
	Pracoviště:	(03** 09927)				
	Činnost:	(*** ***)				
	Fullcost:					
	Zakázka:	2106 (* [4895 4896])				
	Podzakázka:					

V Hradci Králové dne
4.1. 2023

Anna-Marie Marko

Petr Šída

Jan Plíšek

Jméno a podpis řešitele